

AQUEST ÉS EL TEXT REDACTAT PER [GEMMA LLUCH](#) PER A LA PRESENTACIÓ D'EN LES MARS PERDUDES EN MAIG DE 2012.

Quan l'editorial em va enviar la invitació per presentar aquest llibre no vaig dubtar a dir que sí. Per què? No hi ha una relació d'amistat entre Raquel Ricart i jo. Però ens coneixem. Millor dit, coneixem el nostre treball. I per a mi, Raquel Ricart és sinònim de treball ben fet, de dedicació, de passió, de posar tots els sentits en allò que fa.

Si hi ha algú en aquesta sala que coneix el món editorial, sap que publicar un llibre és un fet relativament fàcil per a les persones del nostre entorn. Però publicar un llibre bo com és un fet excepcional. Malauradament, excepcional. I aquest ho és.

El premi Bancaixa té una llarga trajectòria i, entre els guanyadors i els publicats a la col·lecció que l'acull, Espurna, hi ha dos premis nacionals de literatura per a infants i joves. Per tant, el premi en aquest cas funciona com a criteri d'autoritat. A més el llibre de Raquel és el número 101 d'aquesta col·lecció que ha estat present en la vida de tants adolescents valencians. I en una editorial valenciana com Bromera de la que resultat difícil dir més coses de les que ja s'han dit.

Però parlem ja del llibre i deixem els entorns. *En les mars perdudes* és un relat que parla del passat, del present i del futur. El passat està representat pels records, per aquells paradisos que recordem des de la utopia.

Alícia recorda la vida de la família d'abans d'aquell Nadal que va significar un abans i un després en la seua vida adolescent, i la recorda d'una manera idíl·lica, com una mena de trossos de vida escollits per crear un quadre familiar perfecte que unes paraules van trencar. D'una vida que ella recorda com a seua. Però que només és un record que la protagonista del llibre identifica com la seua vida i la de la seua família. Una estampa on qualsevol adult o jove pot sentir-se identificat.

El present és l'angoixa de viure en un terreny que els adults fan inhòspit. Un present de frustració per unes vacances que ja no seran com ella volia, per un viatge que ja s'ha arruïnat.

Com tantes vegades bategem a la vida quan la vida no és com voldríem: frustració i aridesa són les paraules que resumeixen el present d'Alícia. O almenys això és el que ella creu, a les primeres pàgines del llibre.

I el futur? Alícia als seus 14 anys i amb la cama trencada no hi pensa. Però unes converses, una lectures, unes pel·lícules que sempre han estat allí, més enllà de la innecessària novetat, li fan mirar la vida d'una altra manera.

La metàfora és eixa ullera de llarga vista que la força a construir una altra mirada. O que li permet mirar des d'un altre punt de vista. M'agrada la paraula de l'instrument que l'ajuda, "ullera de llarga vista". De la mateixa manera que les croses l'ajuden a caminar, l'ullera l'ajuda a mirar d'una altra manera. Però és curiós com podem sentir la necessitat d'usar croses i no som conscients de la necessitat de les ulleres.

Però Alícia aprèn que quan mirem en una altra direcció ens topem amb unes altres persones, amb altres mirades, amb altres territoris i descobrim noves paraules per

entendre antigues situacions o sentiments. O simplement és que els mirem amb una altra mirada i allò que canvia no són ells, ni la vida, sinó nosaltres.

Tot això és el que descobrim durant la lectura d'aquest relat. I ho fem de la mà d'un estil literari envejable. En l'actualitat estem immersos en una manera de contar on el diàleg és prioritari, per a crear una sensació d'identificació ràpida, per situar el lector allí en la narració, per fer-lo transitar ràpidament per les pàgines del llibre...

Però Raquel Ricart recorda com la narració de fets pot ser més interessant encara que el propi diàleg. Recorda l'estil dels grans narradors que transiten per la seua història. Les paraules ens porten els dubtes, els sentiments, les angoixes, les alegries i les descobertes que Raquel, tota sola, en una habitació, en un agost quasi solitari, fa.

La manera de narrar de Raquel porta a les pàgines del seu llibre les paraules de l'Àlícia de Lewis Carroll o la dels filibusters de *L'illa del tresor*. Té el gust d'antigues històries i pàgina a pàgina descobrim el viatge que t'ofereixen les bones històries.

Al principi del llibre, Àlícia creu que ha renunciat al viatge de la seua vida, però a poc a poc descobreix que hi ha un viatge més fascinant encara: el teu viatge constant i interior. Aquell que els llibres, les pel·lícules i tu mateix et regales si saps mirar i escoltar amb atenció.

Aquest cap de setmana, revisava el llibre *En les mars perdudes* alhora que treballava el llibre de Montserrat Comas i Güell *Lectura i Biblioteques Populars a Catalunya, 1793-1914* i vaig llegir una cita que deia: «Siendo la fábrica un sitio exclusivamente destinado al trabajo, queda prohibida desde hoy en ella la lectura de periódicos y demás papeles públicos» [Ban del governador civil de Barcelona publicat a *Diario de Barcelona*, 4-X-1844].

Un cita que s'adiu als temps que corren. Una cita que resumeix perfectament el llibre de Raquel. Perquè aquest és un llibre que valora la lectura, però no des del didactisme, res més lluny d'aquest relat. La lectura hi és present com a experiència personal, com a viatge que ens transporta per les nostres vivències, per la nostra vida i per la vida d'altres.

I Raquel proposa el fet lector com una lectura que ens dóna la paraula quan no sabem expressar el que sentim, com la mirada impotent d'un nen que no troba la paraula per demanar el que necessita. Així ens passa als adults quan volem expressar els sentiments.

Si em permeteu, m'agradaria contar una fet que vaig viure la segona vegada que vaig anar a Colòmbia. A la zona cafetera, vaig impartir un curs als bibliotecaris. Un d'ells, Mauricio, em va fer entendre la importància de la lectura des d'una altra perspectiva. La seua biblioteca es trobava en una zona on recollia desplaçats, pobles sencers que les guerrillers o l'exèrcit expulsava de les seues terres i sense res, sense la seua història ni els seus béns eren acollits per altres poblacions.

Mauricio els rebia a la biblioteca mentre la resta del poble buscava on allotjar-los. A un grup d'aquest, els va asseure a la sala gran de la biblioteca i els va dir que els volia llegir en veu alta. Va triar un text de Benedetti. I em contava: «De pronto, un anciano con las lágrimas en los ojos se me acercó, y me dijo: Maestro, ¿y ese señor cómo sabe lo que me pasa si no me conoce?»

L'essència de la literatura ens la descobreix l'ancià quan les paraules de Benedetti posen nom als sentiments que l'inunden. De la mateixa manera, Alícia, la protagonista de *En les mans perdudes* ha trobat resposta, ha trobat una guia als dubtes, als sentiments enfrontats que l'inunden, a través de la literatura i el cinema.

Alícia en terra de meravelles, L'illa del tresor, Robinson Crusoe o *Novecento* són la guia que Alícia ha necessitat, les paraules que han posat nom als seues sentiments. Només espere que *En les mans perdudes* trobeu les paraules que posen nom als vostres sentiments. Jo les he trobades.

Gràcies

Gemma Lluch, Universitat de València